

Česká Silva Gabreta alias Biosférické rezervace UNESCO a Národní park Rapa Nui, aneb dokáží se ideologové bezzásahovosti poučit z tragedie Velikonočního ostrova?

Motto: Historie je učitelkou života

Na Velikonočním ostrově byla vyhlášena Biosférická rezervace UNESCO a NP Rapa Nui, avšak téměř půl tisíciletí po likvidaci někdejšího bujného subtropického lesa, který byl zničen neuváženou lidskou činností.

Tento polynéský vulkanický ostrov o rozloze cca 164 km² a dnešním počtu cca 3800 obyvatel, spravovaný Chile (od něhož je vzdálen 3600 km), má ve svém blízkém okolí 15 malých ostrůvků. Nejvyšší plochý vrchol má výšku 507 m n.m. (ten byl sopečně aktivní cca před 100 tis. lety). Vegetační podmínky jsou zde příznivé: teploty téměř po celý rok se pohybují kolem 23° C, roční srážky činí v průměru 1150 mm, sopečné půdy jsou velmi úrodné. Typická je zde malá biodiverzita - cca 30 druhů původních semenných rostlin, v důsledku odlehlosti ostrova od území s vegetací. Zárodky vegetačních taxonů sem zřejmě během staletí přinesly cyklony a oceánské proudy, příp. ptáci z jv. Asie či jižní Ameriky. Ostrov byl přírodně zalesněn dnes endemickými jerlínky - *Sophora toromiro* a bohatými porosty palem - *Paschalococos disperta* (vysokými cca 20 m s průměrem kmene 2 m), s keřovitým patrem lipovitých keřů - *Triumfetta semitriloba* a stromovitými astrami.

Vlivem lidské „namyšlenosti a bezstarostnosti“, resp. nevnímání narušování ekologické rovnováhy, došlo k totální likvidaci původních biotopů. Místní jerlín zde zcela vyhynul, takže přežívá pouze v botanických zahradách, přičemž pokusy o jeho výsadbu zde zatím skončily neúspěšně a keř - *Triumfetta* přežívá již jen v několika exemplářích (z jeho vláken se vyráběly rybářské sítě). Lesní dřeviny byly od 11. do 15. století postupně vykáceny, přičemž stromy byly hojně využívány na přepravu kamenných soch moai z kráterových lomů. Rodové klany se řevnivě předstihovaly ve vyrábění a stavění obřích kamenných soch (poslední byly tak velké, že už je nebylo možno běžně přepravit). Náš Ing. Pavel Pavel dokázal tyto sochy rozpochybovat, což byl světově unikátní počín.

Po likvidaci lesních porostů došlo k vysušení půd a větrné erozi půd silnými pasátovými větry, vyschly potoky a studánky, byli vyhubeni i ptáci a hlemýždi. „Posvátné přírodní procesy“ nepomohly. Díky sebevražednému chování obyvatel nebylo z čeho stavět domy, vyrábět lodě, rozdělovat oheň, vznikala společenský chaos, docházelo k populační degeneraci, hladomorům, budování lidských příbytků v zemi, vzájemnému válčení a kanibalismu. Následně poničení kamenných obřích dnes na ostrově symbolizují důsledek zničení životadárné stromové vegetace.

V současnosti zde existují degradované travní stepní porosty, kde chybí nejen stromy, ale i „pozemní“ ptáci. Jsou zde pouze mořští ptáci a několik druhů ptáků u kráterových jezer, z plazů pak autochtonní gekon a scink. Dnes zde převládají některé traviny (Poaceae), šachorovité (Cyperaceae) a hvězdicovité (Asteraceae) rostliny, příp. kapradiny.

Ke zlepšení současné tristní situace jsou zde vysazovány invazní introdukované blahovičnický – Eucalyptus, omezeně kokosové palmy – *Cocos nucifera*, zatím co výsadba původních jerlínů byla neúspěšná. Byla sem lokálně introdukována kvajava hrušková (*Psidium guajava*) a některé další druhy tropického ovoce, místně se pěstují banány, cukrová třtina, topinambury, taro (*Calocasia esculenta*), ibišek a invadující jam (*Dioscorea bulbifera*). V současnosti má ostrov i letecké spojení s Chile.

Domácí ideologové divočiny, kteří „namyšleně a bez společenské dohody“ (neboť starším je známo, že s ideologií se nediskutuje, ať s hnědou, rudou nebo i se zelenou) vnucují bezzásahovost v kulturních porostech Šumavy, by se měli zamyslet nad mementem Rapa Nui, ale i mnoha dalšími varovnými zkušenostmi – např. ve Středozeří, Kubě, Barmě, Srí Lance aj., kde po nastolení bezzásahovosti nedošlo k návratu žádoucích někdejších přírodních ekosystémů.

Vize divočiny, bez opodstatněných vědeckých podkladů, spočívá na dogmatu, že přírodní procesy nám bezpracně nadělí přírodní ekosystémy, na Šumavě za pomoci vyhnojení skalnatých půd mrtvými smrky. A to i přes závažnou skutečnost, že v průběhu posledních 300 let byla Šumava postupně převážně 2x vykácena a 2x zalesněna. Pod jejich taktovkou, za pomoci polomových a následně kůrovcových disturbancí, jsou programově ve velkém likvidovány naše horské smrčiny, vč. pralesových torz (t.j. stromů starších 140 let).

Ideologové divočiny ani v tomto případě neuznávají nezbytnost asistenční ekosystémové pomoci, např.:

- doplnění chybějících druhů – bez nichž nelze zajistit ekosystémově stabilnější porosty
- zajištění bezlesí extenzivní pastvou pro udržení biodiverzity - většina ohrožených druhů rostlin na území Šumavy se blíží vyhynutí, nebo již vyhynula
- ochranu mladých dřevin před okusem vysokou zvěří – vzhledem k jejich nadměrným stavům
- ochranu porostů před škůdci atd.

Záviděníhodné je, že tito teoretičtí „vědečtí“ dogmatici nevidí žádná rizika.

Záviděníhodné je jejich tvrzení, že nově vzešlý „přírodní“ smrčák, resp. smrkový chlum, bude výrazně lepší než předchozí zlikvidovaný les.

Sofistikovaná, neracionální tvrzení, jsou však propagačně výrazně dotována a medializována a jakékoliv námitky v zárodku tlumeny. Zdá se, že pod vidinou „nastolení přírodního řádu“, nedokáží ideologové „divočiny“ vnímat udržitelnost environmentální, ekonomickou a sociální, ale ani mnoho světových **analogií narušení rovnováhy soužití s přírodou.** Jedním z prvních příznaků nerovnováhy na Šumavě je neudržitelné využívání místních zdrojů, např. když občané nemají čím topit, ale stromy vedle nich musí usychat na stojato („zřejmě v rámci slibované oboustranně výhodné win-win dohody“), takže dochází k prvním krádežím dřeva v přísně chráněné Šumavě, které budou vzrůstat (pokud zde nebude množství ozbrojených strážců).

Stromy jako symboly života je nezbytné chránit, což věděli již naši pohanští předkové, ne pod novou modlou přírodních procesů je považovat za manipulační experimentální hračku...

Uplatnění ideologie bezzásahovosti v lidsky narušených biotopech, resp. spoléhání na přírodní procesy a přenechání vývoje „Matce přírodě“, by v globálním měřítku, znamenalo rozvoj dezertifikace, resp. zpouštění a následně postupné zrušení obytnosti Země pro lidi !

Dovětek

Žádoucí marginální ekosystémové asistenční odborníky bohužel u nás zatím nevychovává ani lesnická či zemědělská ani přírodovědecká fakulta, proto je ideologicky tvrdošijně prosazována (nesmyslná) bezzásahovost a dochází k nesmiřitelnosti aplikovaných a teoretických biologů (dlužno je však podotknout, že aplikovaní biologové jsou blíže ekosystémovému modernímu pojetí zachování a ochrany biotopů a biodiverzity).

Od konce 3. století do 10. století se v celém západním Středozeří projevovaly značné klimatické změny, jež způsobily, že se podnebí na Iberském (Pyrenejském) poloostrově stalo sušším a teplejším. Vládnoucí Visigóti, jako pastevcí měli zájem na získání co největších rozloh pastvin a jejich intenzivním spásání, což přispělo k rostoucí ariditě těchto oblastí. Neměli žádné zkušenosti potřebné k řízení značně komplikovaných a technologicky náročných zemědělských a pěstebních prací a nedovedli na tyto změny reagovat. V průběhu sedmi století tak docházelo k četným hladomorům a epidemiím, jež byly důsledkem i příčinou politického úpadku. Později, v islámské době tomu muslimové čelili rozsáhlým systémem umělého zavlažování a přechodem k pěstování plodin lépe přizpůsobených změněným klimatickým podmínkám.

Kaufmann H. (Maurové a Evropa – cesty arabské vědy a kultury), 1982